

Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling.

för verksamhetsåret 2018-19

IM (AGY5)

Enligt diskrimineringslagen ska varje skola bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de elever som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Enligt skollagen ska skolan även se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Inledning

Vad är diskriminering, trakasserier och kränkande behandling?

Kränkningar av elevers värdighet kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier eller genom kränkande behandling.

Diskriminering innebär att en elev missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som diskriminerar. I skolan är det skolledningen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Kränkande behandling är handlingar som kränker elevers värdighet. Kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. Kränkningarna kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. De kan utföras inte bara direkt i verksamheten utan även via exempelvis telefon och Internet. Kränkande behandling kan till exempel uttryckas genom nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiskt våld. Kränkningarna kan även handla om att frysa ut eller hota någon. Kränkande behandling kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Mobbning är en form av kränkande behandling som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Samtliga definitioner och begrepp är tagna ur Skolverkets allmänna råd och kommentarer 2009, För att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Trakasserier är kränkande behandling som har samband med någon av de nämnda diskrimineringsgrunderna.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Det är förbjudet för huvudmannen och personalen att diskriminera ett barn eller en elev. Huvudmannen eller personalen får inte heller utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. Om någon trakasseras eller utsätts för kränkande behandling måste verksamheten utreda omständigheterna kring detta och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra att det upprepas. Om huvudmannen eller personalen bryter mot förbuden mot diskriminering och kränkande behandling, eller inte uppfyller skyldigheterna att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier eller kränkande behandling, kan huvudmannen för verksamheten bli skyldig att betala diskrimineringsersättning eller skadestånd till den som kränkts.

Krav på aktiva åtgärder

Lagstiftaren har ansett att det inte är tillräckligt att förbjuda diskriminering och kränkande behandling. Det behövs även aktiva åtgärder för att minska förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Detta innebär att skolan åläggs att bedriva ett målinriktat arbete för att dels främja lika rättigheter och möjligheter, dels förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling. Det *främjande arbetet* handlar om att stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten och behöver inte utgå från identifierade problem i verksamheten. Det *förebyggandearbetet* tar sikte på att minimera risken för kränkningar och utgår från identifierade riskfaktorer. Det främjande och förebyggande arbetet ska framgå av verksamhetens *plan mot diskriminering och kränkande behandling*.

Definitioner och begrepp

Följande definitioner och begrepp bland annat hämtade från diskrimineringslagen, skollagen och propositionen Ett starkare skydd mot diskriminering (prop. 2007/08:95).

Med *diskrimineringsgrund* menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen.

De sju *diskrimineringsgrunderna* är

- Kön
- Könsoverskridande identitet eller uttryck,
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionshinder
- Sexuell läggning
- Ålder.

Direkt diskriminering innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Man kan också i vissa fall diskriminera genom att behandla alla lika, så kallad **indirekt diskriminering**. Med detta menas att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar en elev av skäl som har samband med en viss diskrimineringsgrund, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte.

Med begreppet **likabehandling** menas att alla elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett om de omfattas av någon diskrimineringsgrund. Det innebär dock inte alltid att alla barn och elever ska behandlas lika, se indirekt diskriminering.

Trakasserier innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier innebär ett handlande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier behöver inte ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Med diskrimineringsgrunden **könsoverskridande identitet eller uttryck** menas att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Med diskrimineringsgrunden **etnisk tillhörighet** menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Med **funktionshinder** menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Samtliga definitioner och begrepp är tagna ur Skolverkets allmänna råd och kommentarer 2009, För att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Med **sexuell läggning** menas homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Med **åldersdiskriminering** menas bl.a. att barn och ungdomar har rätt att få framföra sina åsikter och vuxna har skyldighet att lyssna på dem. Att barn och ungdomar inte har samma rättigheter som vuxna är många gånger så självklart att det inte ses som diskriminering. Den som inte är myndig får ju många gånger inte göra samma saker som vuxna. Men det är viktigt att komma ihåg att det står i barnkonventionen att man har rätt att få framföra sina åsikter i frågor som gäller ens eget liv, och att vuxna har skyldighet att lyssna på dem.

Med **kränkande behandling** menas ett uppträdande som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker en elevs värdighet.

Att främja elevernas lika rättigheter och möjligheter

Främjande arbete

- syftar till att förstärka respekten för allas lika värde
- omfattar alla diskrimineringsgrunderna
- riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning
- är en naturlig del i det vardagliga arbetet

Vad gör vi för att främja elevernas lika rättigheter och möjligheter?

- Aktiviteter inom programmen och inom klasserna, gemensamma aktiviteter utanför skolbyggnaden.
- Arbeta för att främja sammanhållningen i klasserna. Elevernas olika erfarenheter och synsätt ska på ett positivt sätt tas tillvara i undervisningen. Viktigt att bygga ett tillåtande lärandeklimat som grundar sig på tillitsfulla relationer.
- Diskussion i PAL med uppföljning av KSL-enkät utifrån elevernas behov. Samtal inom personalgruppen om vilka normer och värden som kommer till uttryck både i och utanför undervisningssituationen ska ges en tydlig plats i organisationen genom att vara en stående punkt på PAL-tiden.
- Skolsköterskorna håller en hälsodialog på gruppnivå tillsammans med kuratorerna. Dialogen utgår från begreppet hälsa och empowerment i syfte att medvetandegöra eleverna om hur de själva kan påverka och stärka sin hälsa genom egna medvetna val och elevmedverkan via bl.a hälsoråd.
- Skolsköterskorna erbjuder elever i samtliga årskurser individuella hälsosamtal och finns tillgängliga för eleverna via öppen mottagning fördelat över dagen samt via mejl och mobiltelefon.
- Skolan ska gestalta och tillämpa värdegrunden i all sin verksamhet. IM har fått en förstelärare med inriktning mot värdegrund och normkritik vars uppdrag är att implementera ett normkritiskt förhållningssätt. Ett normkritiskt förhållningssätt innebär att skolans personal hjälps åt att öka insikten om hur det egna handlandet kan motverka grundläggande värden.
- Delaktighet och inflytande från eleverna på skolan är ett målområde med måttetal i skolans verksamhetsplan. Elevernas trygghet, trivsel och delaktighet efterfrågas och följs upp. Diskussioner kring elevinflytande ska vara en stående punkt på PAL och ämneslag.
- Elevskyddsombud skall finnas på alla program som tillsammans bildar en elevskyddsombudsgrupp på skolan. Gruppen arbetar med olika frågor utifrån elevernas behov.
- Mentorerna ska tidigt bygga en relation med elever och föräldrar för att tidigt kunna ta tag i problem som uppstår. Utvecklingssamtal genomförs i början av läsåret.

Samtliga definitioner och begrepp är tagna ur Skolverkets allmänna råd och kommentarer 2009, För att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

- Göra skolans miljö trevligare och mer inkluderande genom att synliggöra elevernas arbeten. Involvera eleverna i utformandet och den normkritiska granskningen av skolans miljö.
- Fokus på tidig och tydlig studievägledning med tyngdpunkt på gymnasiet, komvux, yrken ska erbjudas alla elever.

Att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Förebyggande arbete

- syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.
- omfattar endast områden som i en kartläggning av verksamheten identifieras som riskfaktorer

Vad gör skolan för att arbeta förebyggande?

Genomföra elevenkäter varje läsår för att undersöka trygghet, mobbning mm.

Alla undervisande lärare ska ha minst ett elevsamtal per termin där eleverna tillfrågas om hen trivs och om man upplever att det förekommer någon form av kränkningar i klassen eller på skolan.

Vuxennärvaro på skolan är ett prioriterat område. Vi har elevcoacher och heltidsmentorerna knutna till IM. Lärarna ska också vistas i så stor utsträckning som möjligt med eleverna när de inte har lektion. Alla elever är allas elever.

Eleverna fyller i samband med skolsköterskornas hälsodialog i individuella digitala hälsoenkäter. Som ett led i det förebyggande arbetet bistår skolsköterskorna EHT och arbetslag med värdefull statistik på grupp/klass/skolnivå kopplat till hälsa/trivsel/arbetsmiljö utifrån elevernas ifyllda hälsoenkäter.

Mentorer och programledare ska regelbundet träffa elevskyddsombuden/programrådsrepresentanter för att undersöka hur den psykosociala arbetsmiljön ser ut i de olika klasserna. Stående punkt på programråd och mentorstid. Månatlig utvärdering om stämning i klassen, sker på mentorstid.

Det är alltid läraren som tar ansvar för att ingen elev hamnar utanför vid grupparbete.

Vid utvecklingssamtalen skall alla elever tillfrågas om hen trivs och om man upplever att det förekommer någon form av kränkningar i klassen eller på skolan.

Vid alla friluft-/idrottsdagar skall det finnas valbara aktiviteter som är möjliga att genomföra för elever med olika funktionsnedsättningar.

Öka tydligheten kring uppflyttningar och kunskapskrav för att undvika att elever känner sig orättvist behandlade.

Att utreda uppgifter om trakasserier och kränkande behandling

Vad gör skolan när någon diskrimineras eller utsätts för kränkande behandling?

All personal reagerar omedelbart genom att ingripa och avbryta diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Ansvarig rektor kontaktas och alla händelser dokumenteras.

All personal och alla elever på skolan slår larm vid minsta misstanke om diskriminering och kränkande behandling.

Ansvarig rektor, mentor och elevhälsan kallar till samtal med berörda parter. För omyndiga elever informeras även vårdnadshavare. Vid upprepning eller allvarlig förseelse kallas berörda parter och vårdnadshavare.

Ansvarig rektor utreder ärendet tillsammans med elevhälsan.

Ansvarig rektor och elevhälsan tar fram förslag till åtgärder och genomför uppföljningssamtal. Alla möten, samtal och åtgärder dokumenteras.

Vid allvarliga händelser anmäler rektor händelsen till Arbetsmiljöverket inom ett dygn. Om händelsen är att betrakta som brottslig handling görs polisanmälan. Beroende på ärendets art kan också anmälan till socialtjänsten göras.

Utvärdering av läsåret 2017-18 för AGY 4

Årets kvalitetsenkät är genomförd av KSL på uppdrag av Origo (Kommunförbundet Stockholms län). I KSL:s enkät, som jämförs med andra skolor, har i år även Språkinstruktionen deltagit. De har haft möjlighet att svara på enkäten på sitt modersmål. Ingen skillnad görs på elevens tid på programmet.

1. Kvalitetsenkäten på Basen visar att *andelen elever som känner sig trygga på skolan* är 87 %, vilket är en klar förbättring jämfört med föregående år. Språkinstruktionen ligger på något lägre, 61%.
2. *Andelen elever som anser att det är arbetsro* är 62 % vilket är samma som föregående år. Språkinstruktionen landar på 58%. Under kommande läsår är prioriterat fokus på förbättrad arbetsro.
  - *Andelen elever som är nöjda med personalen på skolan arbete mot mobbning* är 71%. Frågan som ställdes till Språkinstruktionen har formulerats något annorlunda-*andelen elever som är nöjda med att personalen reagerar när någon behandlas illa* är 64%.
4. *Under läsåret 17-18 har det funnits minst ett elevskyddsombud på alla program. Ett elevskyddsombud har funnits på IM och han har aktivt deltagit i samverkansgruppen.*
Alla skyddsombud har inte blivit kallade till alla möten, men skyddsombudet på IM blev. Han genomgick också utbildningen.

Planering 2018-19

Vision: Arlandagymnasiet ska vara fritt från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Alla, både elever och personal, ska känna sig trygga och respekterade på skolan.

Mål

Alla elever på IM ska känna sig trygga på skolan

Aktiviteter:

- Aktiviteter inom klassen och inom programmet planeras för att stärka sammanhållningen.
- Elevernas olika erfarenheter och synsätt ska på ett positivt sätt tas tillvara i undervisningen.
- Läraren ansvarar för att bygga ett tillåtande lärandeklimat som grundar sig på tillitsfulla relationer.
- All personal ansvarar för att uppmärksamma och samtala kring kränkande språkbruk och beteenden samt markera att det inte är accepterat.
- All personal ansvarar för att dokumentera kränkningar.
- Mentorerna arbetar med temat trygghet på mentorstiden.
- Lärare och mentorerna utför kartläggning av trygga och otrygga platser tillsammans med eleverna. Vid otrygga platser ökas personalnärvaron.

Ansvarig: Samtlig personal.

Öka andelen elever som upplever att det är arbetsro på lektionerna

Aktiviteter:

- Vid skolstart går lärarna och mentorerna igenom ordningsreglerna tillsammans med eleverna.
- Lärare och mentorerna ansvarar för kontinuerlig uppföljning av ordningsregler.
- Lärarna ansvarar för att ha en tydlig struktur på lektionerna.
- Ordningsreglerna beslutas på skolkonferensen under höstterminen.
- En resurspedagog har anställts och ska stötta upp i klassrummen.
- En omorganisation på språkinstruktionen har utförts för att minska antalet klassbyten.
- Checklistor har införts för att skapa en tydlighet kring kunskapskrav och nivåflyttningar.
- Under läsåret 18/19 deltar personalen i kollegialt lärande kring studiero och likabehandling.

Ansvarig: Undervisande lärare och mentorerna.

Eleverna ska vara nöjda med skolans arbete mot mobbning

Aktiviteter:

- Läraren ansvarar alltid för gruppindelning så att ingen elev hamnar utanför.
- Eleverna ska känna till vart de kan vända sig vid trakasserier eller kränkande behandling. De kan vända sig till mentor, lärare, rektor, skolsköterska och kurator.
- Genom samtal mellan mentor och elever kan relationer mellan mentor och elev förbättras.
- Återkommande uppföljning av kvalitetsenkät där rektor och programlag följer upp och kommer med åtgärder utifrån resultaten samt redovisar åtgärderna för eleverna.

Förankra likabehandlingsplanen samt likabehandlingsarbetet hos eleverna. Mentor går igenom och diskuterar likabehandlingsplanen med sin mentorsgrupp vid upprepade tillfällen under året. Planen ska

Samtliga definitioner och begrepp är tagna ur Skolverkets allmänna råd och kommentarer 2009, För att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

även kopplas till skolämnen. Skolkonferensen utvärderar och föreslår nya aktiviteter i likabehandlingsplanen.

Ansvarig: rektor, PLL, undervisande lärare och mentorer

Bilda en elevskyddsombudsgrupp på skolan

Aktiviteter:

- Mentorer ansvarar för att informera eleverna om uppdraget.
- Mentorer ansvarar för val av två elevskyddsombud.
- Huvudskyddsombudet ansvarar för utbildning av elevskyddsombuden.
- Programlagsledare eller rektor träffar elevskyddsombuden regelbundet.

Ansvarig: Rektor.

Samarbete med elevhälsan i det främjande och förebyggande arbetet

Aktiviteter:

- Alla elever ska, vid behov, ha rätt att uppsöka elevhälsan under skoltid.
- Elevhälsan ansvarar för att presentera sig i samtliga klasser vid skolstart.
- Elevhälsan ansvarar för elevhälsodialog som genomförs i samtliga bas-klasser under höstterminen.
- Elevhälsan och övrig personal samarbetar för att möjliggöra schemabrytande aktiviteter.
- Elevhälsan stöttar personalen i det dagliga likabehandlingsarbetet.

Ansvarig: elevhälsan, personal, rektor.

Förankring av likabehandlingsplanen

Varje enhet ansvarar för att revidera och förankra sin likabehandlingsplan. Målet är att all personal samt elever ska vara delaktiga. Respektive rektor ansvarar för sina program.

Personalens arbete med planen

- All personal har deltagit i ett värdegrundsluft HT17-VT18.
- Pedagogisk personal deltar i kollegialt lärande kring studiero och bemötande HT18.
- Utvärdering av kvalitetsenkäten sker med samtlig personal.
- All personal har deltagit i en studiedag kring revidering av likabehandlingsplanen samt diskussion kring hur man kan förankra likabehandlingsarbetet på lektionstid. Det resulterade bland annat i följande:
  - Se eleverna som kompetenta.
  - Få in olika typer av förebilder på lektionstid.
  - Använda sig av inkluderande texter.
  - Läraren ansvarar för att fördela ordet.
  - Personal ska alltid reagera vid kränkningar och olämpligt språkbruk.
- Forum har skapats där personal kan dela information som är viktig för elevers trygghet.

Elevernas arbete med planen

- Mentorerna arbetar tillsammans med eleverna aktivt med ämnet likabehandling på mentorstiderna.
- Eleverna på basprogrammet genomför en elevhälsoenkät om inkluderar frågor kring likabehandling och trivsel.
- Eleverna utför en kartläggning av trygga och otrygga platser på skolan.
- Eleverna får delta i en temadag kring sexuella trakasserier på vårterminen.
- Eleverna får möjlighet att uttrycka sina tankar kring trygghet på utvecklingsamtal och lärarsamtal två gånger per termin.

Målet är att öka elevernas delaktighet i upprättande och revidering av planen.